

## MERI NAABRIKS

Maia seisab rannal. Tal on tunne, nagu ärkaks ta unest. Viimaks ometi on ta pärast lõputuna paistnud jäälagunemist koos Jannega Stormskäril. Kui Janne lõpuks paadiga tema juurde tuli, oli tal enne teeleasumist kodus Vestergårdis tuhat tegemist.

Ta ohkab tahtmatult.

„Sa ohkad küll, aga nüüd oleme siin,“ ütleb Janne.

„Kas ma ohkan? Et sa teaksid, mool oo hea meel viimaks siin olla. Mool oli tunne, et ma’p saagid kodunt tulema.“

Maia hinges on vabanemise tunne ning ta ei tea hästi, kust otsast peaks pihta hakkama. Kust tema ja Janne ühise elu niidiots üles võtta. Ta vaatab nagu poolunes ringi, näeb ranna ääres õitsvaid toomingaid, lahte, kus rannamägi kohtub sinise taevaga, ja väikest lehes puud, mis kesest sinist õhumerd okstega viipab. Ta vaatab lahesuud, kus vees suplevad punased kivirahnud ja väikesed kared, ning taeva ääretut sina. Ta pole eluilmaski näinud nii palju ilu korraga. Ja siin, kogu selle ilu keskel hakkab ta nüüd koos Jannega elama.

Kogu aeg. Ei mahu pähe.

Janne veeretab kalda ääres kive ringi. Ajab end siis sirgu, seisab ning vaatab oma kätetööd.

„Akaduseks peaks vist aitama. Siin elades peab meitel jo päris louster olema, et äi paistaks jüsku akaks paat kuskile menema. Aga sinnamaani oo vist pitk tee.“

„Kuhu?“

„Kuni me oma loustri saame.“

„Siin oo paadile hea laht, asi pole vist kuigi raske mette. Kuule, mis so arust senne lahe nimi oo?“

„Äi tea. Sina peaksid jo teadma, sa oled peremehe tütar ja sool oo jo kõigega tegemist.“

„Mina! Ma olen siin esimest korda. Stormskär oo jo Millangårdi, mitte meite oma.“

„Kui sa ütled „meite“, mötled sa vist Vestergårdi. Sa oled nüüd kodunt ää kolind ja pead akkama ümber öppima.“

Maia on noomimisest haavunud ja hämmingus, kuid ei taha mingi hinna eest keset kogu seda ilu töinama hakata.

„Ma kohe äi teagid, kust otsast pihta akata,“ ütleb ta kõhklevalt.

„Pärast kena reisi oleks hea midad hamba alla pista. Peab jo ütleva, et meite esimene ühine meresöit läks kenasti.“

Maia astub uuesti paati, et kolme jalga pada ja toidukasti otsida. Teda valdab umbes samasugune rõõmus

tunne nagu alati heinateole minnes ning ta arvab, et kui ta lihtsalt tegutsema hakkab, on kõik tore.

Paadipõhjas tünnete, riide ja igasuguste väikeste asjade seast otsides mõtleb ta endamisi, et vanasõnagi ütleb: iga algus on raske.

„Sool peab vist kohe akaduses korralik keedukoht olema?“ ütleb Janne.

„Ma pole senne peale mõtlend,“ ütleb Maia ja annab asju Janne kätte.

„Võta need, mida me praegu sööme. Siis lähme ja vaadame ringi, kuida senne akaduse teeme.“

Ehkki toomingad on täies õies, pole rohi kaldakivide taga veel kuigi kõrge ning nad astuvad ettevaatlikult, et mitte tulevast loomasööta maha tallata. Maailm, kus ta praegu ringi käib, on Maiaile ikka veel uus. Üha uued pilgupüüdjad äratavad temas kasvavat imetlust. Tema ees sammub Janne, kes sisendab turvatunnet, tema rajab teed, tema teab seda, mida Maia ise ei tea, tema hoolde saab ennast usaldada. Maia enda meelest on kõik lihtsalt ääretult kaunis. Kõik on seiklus.

„Siin see nüüd oogi.“

Maia seisatab ja paneb kandamid käest. Kaljurahnu ja äsja lehte läinud lepametsa taustal on vaigulõhnalised palgivirnad – palgid, millest saab nende kodu. Maial pole kunagi olnud aega mõelda, missugune nende maja millalgi välja nägema hakkab ja kuidas see paigutatakse. Kodus oli alati nii palju igasugust tööd ja kõik oli

enesestmõistetav ja vajalik ning jättis vähe aega mõelda tema ja Janne kooselust.

Aega oli ainult igatsuseks.

„Sa pead ise ütleva, kuhu sa keedukoha teha tahad,“ ütleb Janne. „Koht peab olema sösune, kus tuul sulle kogu aeg suitsu silma äi puhu. Ja kus oleks mõnus istuda ja süüa. Enne kui maja valmis saab, tuleb sool rohkem kui natust aega lageda taeva all süüa tehja, siis peame oolega ringi vaatama.“

Maia peab ütleva nagu asi on, et tema ei taipa sellest kuigi palju, tema on harjunud ainult kodus koldel süüa tegema. Ja kui nad Hamnöl ja Käringskäril heina tege-  
mas käisid, tegi isa või mõni sulane kohe kiiresti randa keedukoha valmis.

„Võib-olla oo kõikse parem, kui söömise koht oo rannas. Mere ja ehitusplatsi vahel pole jo kes teab kui pitk maa.“

Nad lähevad tagasi ja otsivad kõige sobivama koha. Kõigi tuulte eest varjulist paika pole võimalik leida, aga põhjatuule eest tasub hästi kaitstud olla.

Aeg on juba kaugel. Maia hakkab lõunasööki planeerima ja kiidab isa, kes oli nii hoolitsev, et pani paati pütitäie värskeid räimi. Nüüd teab Maia ilma mõtlema-  
tagi, mida keeta.

„Muidud peame kõigepealt natust sooja köhusoppi saama. Vähemasti mool oo pärast seda reisi natust vilu. So ema taipas kindlasti soole tulekukostiks natust

kohviube anda. Mei elame nüüd nii, et naabriks oo meri ja meitel pole kuskile joosta ühte või teist lainama. Ning aita, kust võtta, pole meitel ka mette.“

Maia tunneb end rumalana, tema mõtles, et kella üheteistkümnese kohvi aeg on juba ammu möödas. Aga küllap on nii, nagu Janne arvab – kui nad midagi sooja juua saavad, hakkavad käed-jalad kärmemini liikuma.

„Korja sina natust tulepuid, mina lähen ja otsin vett,“ ütleb Janne, kui on kivide tassimise ja veeretamise lõpetanud.

Ta kaevab veepiirile augu, valab räimed pütist sinna, loputab püti ära ja läheb oma teed.

„Vaada, et sa ussi otsa äi astu, nad oo kindlasti juba liikvel,“ hüüab ta üle öla ja sammub edasi.

Ussid! Maia, kes usse nii hirmsasti kardab, võpatab hirmust.

Aga kartmisest pole praegu abi, mõtleb ta otsusekindlalt, vaja on enne puid hankida, kui Janne tagasi tuleb, et kohvipaja alla tuli teha. Ta peab katsuma Jannele abiks olla. Ta on just seda nii kaua soovinud. Ja siiski on ta halvasti ette valmistatud.

Ta katsub, kas rätik on korralikult peas. Mitte mingi hinna eest ei tohi unustada, et ta on nüüd abielus ja katmata peaga ei tohi sööma hakata, veel vähem õues.

On hea, et ta saab puukaussidesse valatud rukki-kohvi juurde pakkuda ahjujuustu ja pehmet leiba.

„Sool oo uued kousid,“ ütleb Janne enne sööma hakkamist.

„Isa käskis Hindrikul tehja moole nii taldregud kui kousid ja tema tegigid need nii ermus ilusad ja siis ma mõtlesin meeles pidada, et kui saan, annan talle midagi.“

„Kui sa esimese naela võid ää müüd, võid talle paki tubagad osta.“

„Ma pole seda veel selgeks mõtlend. Aga raha võib millekski muuks tarist minna.“

Nad joovad ja söövad vaikides. Jumala andidesse tuleb aupaklikult suhtuda ning Maial on nende esimesel söögiajal kuidagi pidulik tunne. Õhus lendab valge kajakas. Vares kraaksub. Kaugemal lahe madalas vees ujub hahapaar ning Maia mõtleb, kas hahad on juba munema hakanud.

„Teisel pool oo kindlasti lannipesa,“ ütleb Janne, nagu oleks ta Maia mõtteid lugenud.

„Arvad või? Kas pole mettevare?“

„Vare. Jäälannid oo juba ammu maal. Ning rohulannid ja lehelannid tulevad riburada järgi.“

„Ma pole kunagi kuulnud, et lannised oo mitut seltsi.“

„Neid oo kolme seltsi. Jäälannid tulevad esimesena ja siis rohulannid ja lehelannid.“

„Mis vahet neil siis oo?“

„Nad jõvavad eri aegadel ja tulevad eri aegadel maale.“

„Millalgid oleks kena omigusöögiks lannimuna saada.“

„Võib-olla. Aga Stormskäril neid äi korjata.“

„Mikepärast?“

„Öige laiuinime tahab kaitsta kõike, mis oo lähedal. Nii et lannid võivad küll rahus pesa tehja. Ja teised merelinnud ka. Kui mool aega oo, teen koslastele pesakastisid. Küll saab ka mune.“

Janne ütleb, et nad ei saa päeva niimoodi lobisedes ära raisata.

Ta tõuseb püsti, kaapab sealtsamast lepa alt peotäie mulluseid lehti, puhub kustunud tule taas lõkkele ja ütleb, et Maia peab lõunasöögi tegemisele mõtlema ja hoolt kandma, et tuli ikka põleks. Seejärel läheb ta minema.

Maia korjab nõud kokku. Ta mõtleb, kas puukausse võib soolases vees pesta. Ta ei taha mingi hinna eest oma ilusaid puunõusid valesti talitades ära rikkuda ning peseb kindluse mõttes kausid Janne toodud veega puhtaks. Muide, kust Janne selle tõi? Vaja teada saada, sest Jannel on tähtsamatki teha kui talle vett tassida.

Maia loputab kolmjalapaja kohvipaksust puhtaks, võtab räimed ja ammutab merest just nii palju soolast vett, et räimed oleksid kaetud. Küll tal on mõnus. Soolane vesi räimede keetmiseks on käepärest võtta ja see on ju kõige parem ning kodus ei saanud nad seda endale lubada, sest rand oli kaugel.

Ta ei tohi tuld unustada. Peab õppima selle eest hoolt kandma. Ta kraabib innukalt lehti kokku ja viib need kahe peoga kivide vahele. Paneb tuleasemele ja puhub. Paistab, et ühtegi sädet pole enam, kuigi Janne teda enne lahkumist manitses.

Ta tõuseb püsti ja läheb lehti juurde tooma, laskub põlvili ja puhub veel kord. Ta ei näinud, kuhu Janne tuleraua pani, pealegi pole ta selle käsitlemisel kuigi osav.

Et see ka nii ruttu ära pidi kustuma, mõtleb ta nõutult ega leia muud pääseteed kui Janne juurde abi paluma minna, et saaks räimekeetmiseks tule üles. Ta läheb aeglasel sammul, mõeldes, kui palju ta võib Jannele abi paluda. Mees peab ju tööd tegema, et neil enne talve tulekut katus pea kohal oleks.

„Kena, et sa tulid, nüüd saame koos nõu pidada, kuhu tare püsti panna. Soole oo see tähtis, sest sina seisad akna all ja näed, milla ma paadiga kodu jõvan.“

„Täpipealt siia, kus ma seisan, siit paistvad paadimastid käde,“ ütleb Maia ringi keerates.

Janne astub tema kõrvale ja võtab tal õlgade ümbert kinni.

„Kena oleks omaenda tarre astuda, kus väike naisuke juba ootab,“ ütleb ta ja surub Maia enda vastu.

Maia tunneks ennast väga õnnelikuna, kui ainult räimepaja all tuli oleks.

„Ma’p saand paja alla tuld põlema,“ ütleb ta arglikult.

„Mis kalamihe naine see sösune oo?“ vastab Janne ja raputab teda nii mänglevalt, et Maia süda läheb tõeliselt kergeks.

Nad korjavad kahekesi puid. Janne müttab lepavõsas, ragistab ja taob ning murrab põlve otsas, nii et kõdupuru lendab. Nad võtavad nii suured kandamid, kui tassida jaksavad, ja taas randa jõudnud, ütleb Janne, et nüüdsest tuleb neil hoolt kanda, et tulepuud oleksid piisavalt ligidal ja parajalt kaugel. Et oleks kerge võtta, aga mitte nii ligidal, et tuli ühel hetkel kõik korruga põlema paneks ja takkapihta veel õnnetuse põhjustaks.

Korraliku tule üles teinud, küsib Janne, kas Maial on pada, mida saab tule kohale konksu otsa riputada, et ei peaks seda kogu aeg passima.

Maial muidugi on üks, mille isa Lumparlandist oksjonilt ostis. Aga see ununes koju, nii et seda peab järgmisel korral meeles pidama.

„Ma pean ütlema, et öues tule peal söömategemine pole mingine lihtne asi. Toas oo teistmoodi, seal oo ahjukivid kogu aeg soojad ja pärast keetmist tuleb lihtsalt sütele tuhka peale kraapida, siis püsib tuli seal kenasti järgmise korrani.“

Maia on rõõmus, et Janne talle nii head nõu andis, ning pikemalt mõtlemata heidab ta käed mehele ümber

kaela. Ta saab musi, aga siis ütleb Janne, et armuasjad omal ajal ja töö töö ajal, nad peavad nüüd mõtlema, et vaja on täie jõuga tööle asuda. Kui Maial enda arust aega on, võiks ta ehitusplatsile tulla, sest söögiga läheb ju mitu tundi.

Kui Janne läinud on, jääb Maia seisma.

Janne ütles, et kui ta aega saab. Ta pole elu seeski keset argipäeva tundnud, et tal nii palju aega on kui praegu. Kodus, Vestergårdis, ajasid tööd üksteist taga. Polnud aegagi mõelda, mida teha. Kõik talitused ja toimetused käisid nagu vanast harjumusest.

Võib-olla peaks siiski kõigepealt järele vaatama, mis tal oma uues majapidamises üldse on ja mida ei ole. Nagu Janne äsja ütles, pole tal aita, kuhu lipata ja sealt võtta, mida vaja. Ega naabreid, kelle juurde joosta – nii oli Janne öelnud.

Rõõmus erutus, mis teda praegu valdab, ei anna põhjust pikalt ette mõelda. Justkui vabastaks Janne juuresolek ta kõigist uue eluga kaasnevatest muredest.

Maia ronib paati. Tal on söögitegemiseks soola vaja. Kui nad teeles asuma valmistusid, jõudis ta randa viimasel hetkel, seega ei tea ta tegelikult, mida isa ja Janne paati viisid.

Isale mõtlemine teeb Maia südame soojaks. Talle meeldib, et isa tema kihlumisest saadik nii palju tema ja Janne elu peale mõtles, ja kõige rohkem on tal mees,

mida isa siis ütles, kui Janne oli Maiale meeldima hakanud. Kui tema juurde tuli armuõnn.

Järsku meenub talle, kuidas isa ütles, et Maia jaoks peab leiba küpsetama, et ta võiks kodunt läbi tulles aita minna ja ilma luba küsimata omaenda leiba võtta.

Muide, kus see leib siis on? Leib, mida neil on elamiseks kõige enam vaja. Ja kui palju neil kaasas on?

Ta seisab ja vaatab laidretel olevaid tünne. Ühes neist peab leib ju olema. Talle kõige lähemal oleval tünnil on põhi ülespidi. Ta püüab tünni teistpidi keerata, kuid see ei liigu paigast. Nii raskete asjade jaoks on vaja mehe käsi, aga ta ei saa ju minna ja Jannet töö juures segada. Ta peab ise soola ja leiva kätte saama. Mõlemad on kindlasti paadis, mõtleb ta veendunult.

Ta asub uuesti tünni kallale, aga see ei liigu paigastki. Teisel pool piita on pooletüdrine tünn. Seda jaksab ta liigutada ning keerab selle põhja ülespidi, paistab, et siit saab kaane pealt ära võtta. Kirvest oleks abiks vaja, aga see on ehitusel Janne käes. Ta katsub suure naelaga, aga kuidas ta ka ei prooviks, õnneks ei lähe.

Rätik libiseb kuklasse. Ta otsib mõttes mõnda muud väljapääsu, katsetab veel korra, kuid edutult.

Kui ta vähemalt teaks, mis tünnis on, aga see on nii suur, et ta ei jaksa seda raputada, ning hoolimata kindlast otsusest Jannet mitte segada, peab ta alla andma. Ja veel peab ta valvama tuld ja räimekeedust. Enne paadist

välja astumist avab ta enda pakitud kirstu, võtab sealt koosta ja hüppab paadist välja, koost käes.

Ta kohendab tuld, riisub räimedelt vahu, pistab tulle jämeda noti, mis nii kiiresti ära ei põle. Kuigi ta teab, et toidukastis soola ei ole, teeb ta siiski kaane lahti, seal on kodusest leivaküpssetamisest kaks tervet pätsi, mõni purustatud suhkrutükk, võikarp, kotike rukki-kohvi ning ahjujuustu.

Maia läheb. Tema sammudes pole rõõmsat hoogu, sest parema meelega ei tahaks ta näidata, et ei tule pisi-asjadega omal käel toime.

Viimasel hetkel enne ärasõitu oli olnud nii palju teha. Justkui jääks talu pärast tema lahkumist ilma nais-pereta. Seepärast ei jõudnud ta oma asju läbi mõelda. Ehkki tegemist oli Janne ja tema ühise eluga.

Isa oli teda juba eile takka kiirustanud, ema oli manitsenud, et ta sukavardaid ja õmblustarbeid maha ei unustaks. Ja siiski, kui Fia poleks jooksega toonud hülgenahast kotti, kus nii ühed kui ka teised olid, oleksid need koju jäänud.

„Küll elu soole õpedust annab,“ oli ema talle rohkem kui ühe korra öelnud, kui Maia tegi midagi valesti või mõtlematult.

Ilmselt on elu nüüd õpetamisega pihta hakanud, ta peab tõsiselt niihästi mõtlema kui ka õppima.

Janne rassib endiselt kividega.

„Kena, et sa tulid. Sool oli ennist nii kiire, et sool polnd aega vaata, kudas peaks maja maha panema.“

„Kõige parem oo vist, kui sina mõtled,“ ütleb Maia.  
 „Või nii, sina siis ei ütle. Sennest tuleb jo meite ühine  
 tare ja sina oled seal rohkem kui mina.“

„Ma’p tea, kas meitel soola oo seltsis,“ ütleb Maia.  
 Janne ajab ennast sirgu ja kuivatab särgikäisega  
 nägu. Vaatab siis naerukalt Maiale otsa.

„Siis pole suurt häda, meitel oo paatis terve tunn  
 soola.“

„Oo või?“ hüüatab Maia kergendust tundes. „Ma  
 katsusin paatis järele vaata, aga ma pole kuigi osav, nii  
 et ma’p saand ühtegid tunni lahti.“

„Nende jäuks oo vist tõelist meest vaja. Et soost rahu  
 saada, pean ma jälle sinna tulema ja vaatama, mis meitel  
 paatis oo.“

Janne on suur ja tugev. Maia seisab ja vaatab imetlu-  
 sega, kui kergesti tuleb mees toime sellega, mida tema  
 ise ei jaksanud paigastki liigutada.

„Kuule, me peame kõik asjad paatist välja tõstma,  
 kui tahame ööseks võrgud merre viia.“

„Kas me viime võrgud merre?“ küsib Maia imestu-  
 nult.

„Jah, nüüd tuleb jo akata tõsiselt kala püüdma, kui  
 tahame siin elada ja endal inge sees oida.“

„Siis peame küll tooma siia kennegi, kis teab, kus  
 head püüukohad oo.“

„Sa, Maia, oled nigu pisigene laps. Nüüd peame hakkama kõiges iseennast usaldama ja vaatama, et omal käel toime saame.“

Maial on oma lapsikuse pärast tõeliselt piinlik. Ometi pole Janne sugugi pahane, kuigi tema, Maia, on nii saamatu ja palunud mitu korda abi asjades, mille põhjuseks on tema enda mõtlematus.